

Høringssvar til ny kommunelov Ringerike Høyre 20.9.16.

Spørsmål 1: Hvordan bør lovfesting av prinsippene av forholdet mellom stat og kommune utformes?

RH mener det kommunale selvstyret skal ha en tydelig rettslig forankring i kommuneloven. Det gjelder både hovedinnholdet i selvstyret, rammene for selvstyret og enkelte prinsipper for hvordan nasjonale myndigheter skal forholde seg til det kommunale selvstyret og motvirke en utvikling med mer detaljert statlig styring.

Spørsmål 2: Bør folkevalgte organer være uttømmende regulert i kommuneloven, eller bør kommunestyret kunne opprette andre folkevalgte organer enn de som er omtalt i lov?

Bør kommunestyret ha anledning til å delegerer myndighet til å opprette utvalg til for eksempel formannskapet?

Bør formannskapet kunne opprette arbeidsutvalg, på samme måte som utvalgene kan det? Bør arbeidsutvalg kunne bestå av andre enn utvalgets egne medlemmer?

Bør kommunestyret ha adgang til å velge ansatte som medlemmer av felles folkevalgt nemnd i vertskommunesamarbeid?

RH mener kommunestyret innenfor visse rammer skal ha frihet til å organisere de underordnede valgte organene slik de selv finner hensiktsmessig og ønskelig. Samtidig mener vi det er viktig at det er noen felles rammer og grunnleggende forutsetninger for hvordan disse organene skal være. Dette for å sikre forutsigbarhet, likhet og gjenkjennelighet mellom kommuner og at visse grunnleggende prinsipper følges.

De foreslåtte forenklingene av regelverket for komiteer og faste utvalg støtte.

Spørsmål 3: Bør kommuneloven åpne for direkte valg av og utvidet myndighet til ordfører

RH støtter forslaget som gir økt handlefrihet til kommunestyrene og mulighet for å gi innbyggerne større påvirkning ved valg av ordfører. Det kollektivet ansvaret kommunestyret har når det gjelder politisk styring av kommunen på lokalt plan må ivaretas. Utvidet mandat til ordfører støttes ikke.

Spørsmål 4: Skal ordfører kunne suspenderes eller fratras vervet, og bør i så fall ordfører og varaordfører behandles likt?

Skal en ordfører eller varaordfører fratras vervet, må det være tydelige regler med hensyn til hva som skal vektlegges ved vurderingen. Dersom en ordfører som suspenderes skal ha krav på tapt arbeidsfortjeneste, vil det tilsi like regler som for ansatte som suspenderes.

Spørsmål 5: Bør krav til kjønnsbalanse også knyttes til sammensetningen av organet som helhet, og ikke bare til det enkelte listeforslag, og bør i så fall kandidatene fra det underrepresenterte kjønn rykke opp fra den listen som har fått flest stemmer eller færrest stemmer?

RH mener et absolutt krav til kjønnsbalanse for utvalg som helhet ved forholdstallsvalg kan få negative effekter for samarbeidsklima mellom partier/partigrupper i kommunestyret, fordi det kan åpne for at ett parti/partigrupper valgte representant(er) bestemmes av hvem som velges fra andre lister. I tillegg vil en slik regel ytterligere komplisere gjennomføringen av valg av folkevalgte organer etter forholdstallsprinsippet. Gitt at krav til kjønnsbalanse settes til utvalget som helhet, kan en variant av flertallets forslag være at kandidater fra det underrepresenterte kjønn skal rykke opp fra den listen som har fått færrest stemmer. En slik liste vil ha færre

stemmer bak seg i valget, og det kan argumenteres for at dette er en noe mindre inngripen i det lokale demokratiet.

Spørsmål 6: Er regelverket om parlamentarisme godt utformet?

RH mener de foreslåtte endringene vil bidra til en sterkere forankring i kommunestyret for å innføre parlamentarisme og styrke kommunestyret og opposisjonen. RH vil bevare muligheten for å ha parlamentarisk styreform som alternativ til formannskapsmodellen, men stille strengere krav for å kunne innføre parlamentarisme. Formannskapsmodellen bør fortsatt være hovedmodellen.

Spørsmål 7: Bidrar lovforslaget til en tilfredsstillende klargjøring av folkevalgtes innsynsrett og taushetsplikt?

RH støtter forslaget om å utvide de folkevalgte organenes rett til innsyn i administrasjonens dokumenter og innebærer at et folkevalgt organ på visse vilkår har en utvidet rett til innsyn i administrasjonens saksdokumenter. De bør kun ha innsynsrett i dokumenter som organet selv har til behandling, eller dokumenter i andre saker som er nødvendig for å få belyst en sak organet selv har til behandling. Den enkelte folkevalgtes innsynsrett vil følge av de generelle reglene i offentlighetsloven og må behandles etter dette regelverket. RH mener det er viktig at opplysninger som er underlagt taushetsplikt, ikke blir spredt mer enn absolutt nødvendig, For opplysninger som er taushetsbelagte eller unntatt offentlighet, følger det da med en taushetsplikt for de folkevalgte. Kommunestyret vil kunne vedta at dokumenter som administrasjonen har unntatt offentlighet, likevel skal være offentlige. I slike tilfeller vil de folkevalgte ikke ha taushetsplikt om opplysningene i dokumentene.

Spørsmål 8: Bør kommunestyret har adgang til å fastsette andre saksbehandlingsregler, inklusive regler om åpenhet for et organ enn det som følger av loven? Er det behov for en hjemmel for å kunne lukke møter hvor kommunen mottar informasjon fra kommunens advokat? Bør det være adgang til å sladde sakslister og møteprotokoller ved slike møter? Er det andre tilfeller hvor kommunen eventuelt kan ha behov for å sladde sakslister og møteprotokoll? Bør det være adgang til å lukke møter i en innledende fase av saksbehandlingen hvor folkevalgte har behov for orientering/opplæring i en konkret sak?

RH mener dagens regler om møteoffentlighet i hovedsak fungerer bra, og at de ulike hensyn avveies på en god måte. RH støtter at et folkevalgt organ kan lukke møter hvor kommunen mottar informasjon fra kommunens advokat og hvor det er forhold ved saken som tilsier at det er grunn for det. Utvalget foreslår at folkevalgte organer kan unnta fra offentlighet sakslister og møteprotokoll fra medarbeidersamtaler med rådmannen og i tilfeller hvor folkevalgte organer ut fra personsensitive forhold kan ha behov for å sladde sakslister og møteprotokoller. En innføring av adgang til å lukke møter i folkevalgte organer i en innledende fase av saksbehandlingen hvor folkevalgte har behov for orientering/opplæring støttes ikke.

Spørsmål 9: Bør en kommune fortsatt kunne overlate oppgaver også av prinsipiell karakter til et selskap?

RH mener gjeldende rett bør videreføres. Kommunen bør kunne overlate fullmaktsrepresentasjon til ordfører eller annen folkevalgt også i en annen kommune. Dette vil samsvare med aksjelovens regler og stille en kommune mer på lik linje med private aksjeeiere

Spørsmål 10: Virker utvalgets forslag til utvidet informasjonsplikt rimelig?

Undersøkelser viser at spesielt åpenhet, informasjon og innsyn oppleves som viktig for tilfredsheten med den lokaldemokratiske styringen. RH mener forslaget gir tilstrekkelig frihet til å vurdere nærmere, ut fra lokale behov og tilgjengelige ressurser, hvilke konkrete forhold det skal informeres om, hvor mye det skal informeres, hvordan det skal informeres og til hvem.

Spørsmål 11: Er terskelen for innbyggerforslag for høy? Er utvalgets forslag om folkeavstemming dekkende? Bør det være en generalbestemmelse om innbyggerdeltakelse? Bør det lovfestes medvirkningsordninger for innbyggerne generelt eller særskilte grupper? Bør slike medvirkningsordninger i tilfelle reguleres som folkevalgte organer eller som innbyggerdeltakelse?

Antallet kanaler for innbyggerdeltakelse synes å bety lite i både små og store kommuner for vurdering av lokaldemokratiet. Det som betyr noe er hvordan kanalene brukes – at de brukes aktivt og at innspill som kommer gjennom disse kanalene brukes inn i beslutningsprosesser. RH mener derfor at kommunestyrene bør ha stor handlefrihet på området. RH støtter ikke lovforslaget som omfatter innbyggerforslag og folkeavstemming.

Spørsmål 12: Bidrar presiseringene i lovforslaget i tilstrekkelig grad til en tydeliggjøring av folkevalgte og administrasjonens ulike roller? Hva bør være tittelen på øverste administrative leder?

RH mener en tydelig avklaring av roller, samt aksept og respekt for disse, er viktig for å skape et godt samspill. Den øverste tittelen på den administrative leder bør fortsatt være rådmann.

Spørsmål 13: Bør kommunene få plikt til å avlegge konsernregnskap når tjenesteproduksjon er lagt til hel- eller deleide virksomheter utenfor kommunen som juridisk enhet?

RH mener kommuneloven skal legge et godt grunnlag for en økonomiforvaltning som bygger opp under selvstyret og den lokale handlefriheten. Et konsernregnskap vil gi kommunestyrene en samlet oversikt over virksomheten, også den som drives utenfor kommunen.

Spørsmål 14: Er det behov for en adgang til lånefinansiering av investeringer i selskaper?

RH støtter at dagens prinsipper for låneopptak for videre utlån videreføres.

Ny metode for beregning av minimumsavdrag på lån er en forbedring sammenlignet med dagens modell hvor minimumsavdragene kan være så lave at restgjelden for en investering over tid er høyere enn bokført verdi av investeringen.

Spørsmål 15: Bør kommunestyremedlemmer og medlemmer i toppledergruppen ikke lenger ha adgang til å velges til styret i kommunale foretak?

RH mener forslaget betyr at kommunen får mindre handlingsrom enn eiere av et aksjeselskap. Aksjeloven hindrer ikke eier i å sitte i styret. Dette innebærer også en innskrenkning av det kommunale selvstyret som foreslås lovfestet i formålsparagrafen (§ 1). Et alternativ kan være å innføre habilitetsbestemmelser slik utvalget selv er inne på. Dette bør vurderes.

Spørsmål 16: Er det riktig å stille krav om representantskap som forutsetter at alle deltagerne er representert? Bør begrepet interkommunalt samarbeid erstattes med begrepet kommunesamarbeid?

RH støtter at begrepet interkommunalt samarbeid erstattes med f.eks. kommunesamarbeid. RH mener det må være opp til deltagerne å bestemme både styrets sammensetning og størrelse.. Hvorvidt alle må være representert i samarbeidsorganet bør være opp til deltagerne å bestemme og kan være avhengig av type oppgaver som ønskes løst. Et styre der kommunene selv bestemmer antall og hvem som skal sitte i styret slik som i dag, bør være tilstrekkelig.

Spørsmål 17: Bør minimumskravet øke fra tre til fem medlemmer, og bør det lovfestes at mer enn ett kommunestyremedlem sitter i kontrollutvalget?

Egenkontrollen er viktig for den folkevalgte styringen av kommunen og for å forebygge misligheter og styrke tilliten til kommunene både blant innbyggerne og hos nasjonale myndigheter. Minimumskravet bør derfor øke til fem medlemmer. En lovfesting av mer enn et kommunestyremedlem i kontrollutvalget støttes ikke.

Spørsmål 18: Bør adgangen til å inngå avtale med annen revisor oppheves?

RH mener at adgangen til å konkurrere utsette kommunal revisjon videreføres (§ 24-1). RH støtter tiltak som å styrke den folkevalgte kontrollen med økonomiforvaltningen og at kommunestyret skal vedta en plan for hver valgperiode etter innstilling fra kontrollutvalget om hvilke områder som skal/bør undergis forvaltningsrevisjoner, basert på risiko- og vesentlighetsvurdering, framfor at det stilles krav om årlige forvaltningsrevisjoner. RH støtter at kommunestyrets ansvar og plikter på dette område presiseres i kommuneloven.

Spørsmål 19: Er bestemmelsene om internkontroll i kommuneloven til erstatning for internkontrollreglene i særlovene godt nok utformet?

Bør det stilles krav om at rapporteringen til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og tilsyn gjøres i årsberetningen?

RH støtter forslaget om et mer samordnet regelverk om internkontrollen, samlet i kommuneloven til erstatning for særlovene og med mindre detalj- rikdom enn dagens regelverk. Det bør stilles krav til rapportering i kommunes årsberetning.

Spørsmål 20: Bør kommuneloven inneholde en bestemmelse om gjennomføring av kommunalt tilsyn? I tilfelle: Er prinsippene om likebehandling, uavhengighet og dokumentasjon gode?

RH støtter forslagene om å videreføre lovlighetstilsyn. Det må legges godt til rette for god dialog og samordning med tilsynsmyndigheter. Prinsippene om likebehandling, uavhengighet og dokumentasjon synes godt ivaretatt.

Spørsmål 21: Bør det innføres en terskel for hva fylkesmannen kan kreve av dokumentasjon og meldinger i forbindelse med tilsyn?

RH mener der bør vurderes nærmere om det bør settes en terskel for hva fylkesmannen kan kreve av opplysninger i forbindelse med tilsyn.

Ringerike Høyre 20.6.16.
Runar Johansen, gruppeleder.